

Witold St. Majchrowicz
Zastępca komendanta Szkoły Policji w Pile

Robert Hampelski
Starszy wykładowca Wydziału Organizacji
Szkolenia i Dowodzenia Szkoły Policji w Pile

SZCZEGÓLNE FORMY PRZESŁUCHANIA

Część I - Konfrontacja

Istota i rodzaje konfrontacji

Konfrontacja jest szczególną formą przesłuchania, dokonywaną zarówno na wniosek stron, jak i z urzędu. Powinna być przeprowadzana wtedy, gdy wynikają istotne sprzeczności w relacjach świadków lub podejrzanych i tylko w drodze konfrontacji może dojść do ich wyjaśnienia. Jest to zatem czynność, która ma ułatwiać dokonywanie swobodnej oceny dowodów przez organ procesowy, poprzez sprawdzenie wiarygodności osób przesłuchanych. Efektem tej czynności może być przyznanie się osoby przesłuchanej do kłamstwa, co pozwala na realizację zasady procesowej, nakazującej dążenie przez organ procesowy do ustalenia prawdy obiektywnej.

Zgodnie z § 112 ust. 1 Zarządzenia 1426 Komendanta Głównego Policji z dnia 23 grudnia 2004 r. w sprawie metodyki wykonywania czynności dochodzeniowo-śledczych przez służby policyjne wyznaczone do wykrywania przestępstw i ścigania ich sprawców (Dz. Urz. KGP z dnia 10 stycznia 2005 r. Nr 1 poz. 1), konfrontacją nazywamy czynność polegającą na bezpośrednim i jednoczesnym przesłuchaniu dwóch osób, których zeznania lub wyjaśnienia złożone wcześniej są ze sobą sprzeczne co do istotnych faktów.

Konfrontacja polega więc na tym, że w czasie jednego przesłuchania wypowiadają się na ten sam temat kolejno dwie osoby, których uprzednie zeznania lub wyjaśnienia zawierały sprzeczne treści.

W związku z tym każda z tych osób, będąc w jednym czasie i miejscu, słyszy wypowiedź osoby drugiej. Tym samym może natychmiast ustosunkować się do usłyszanых wypowiedzi.

Cele konfrontacji można rozpatrywać w dwóch aspektach: formalno-procesowym, kiedy to konfrontacja służy przede wszystkim niwelowaniu sprzeczności w uprzednio złożonych zeznaniach lub wyjaśnieniach oraz quasi materialnym, w którym konfrontację traktujemy jako środek do poznania prawdy¹, ustalenia stanu faktycznego, określenia przebiegu zdarzenia będącego przedmiotem postępowania karnego.

Przyjmując jako kryterium podziału podmioty uczestniczące w konfrontacji, można wyróżnić cztery jej rodzaje:

- 1) świadka ze świadkiem,
- 2) świadka z podejrzanym,
- 3) podejrzanego z podejrzanym,
- 4) biegłego z biegłym.

Jednocześnie należy pamiętać, że zdanie drugie przepisu art. 172 kpk wyklucza możliwość przeprowadzania konfrontacji z udziałem świadka incognito, którego dane na zasadzie art. 184 kpk zostały utajnione.

¹ Wojtasik J.: *Konfrontacja jako metoda przesłuchania*, Prokuratura Okręgowa w Zielonej Górze, <http://www.zielona-gora.po.gov.pl/index.php?id=26/> (22.03.2010), s. 3.

Ryzyko związane z przeprowadzaniem konfrontacji

Konfrontacja jest jedną z najtrudniejszych czynności procesowych, o dużym stopniu skomplikowania i obciążona ryzykiem. Do najbardziej ryzykownych okoliczności związanych z przeprowadzeniem konfrontacji należy zaliczyć:

- konieczność przedwczesnego ujawnienia podejrzanemu materiału dowodowego w postaci zeznań lub wyjaśnień osób, z którymi ma być konfrontowany. Moment ich ujawnienia często ma istotne znaczenie; niekorzystne dla dobra postępowania karnego może być zwłaszcza ich wyjawienie w jego początkowej fazie,
- niebezpieczeństwo uzgodnienia stanowisk przez strony konfrontacji, występujące zwłaszcza przy konfrontowaniu podejrzanych, którzy wcześniej nie porozumieli się w zakresie wspólnej linii obrony i którzy mogą chcieć wykorzystać konfrontację do tego celu,
- niebezpieczeństwo przekazania przez podejrzanego zawołowanej groźby lub informacji do osób, z którymi jest konfrontowany lub za pośrednictwem tych osób,
- niebezpieczeństwo wystąpienia niekorzystnych efektów psychologicznych wynikających z właściwości osób konfrontowanych, np. przy konfrontowaniu osoby dorosłej z dzieckiem albo dziecka starszego z dzieckiem młodszym, osoby pewnej siebie z nieśmiałym, przełożonego z podwładnym, obiektu miłości z osobą bezkrytycznie kochającą, bezwzględnego szefa grupy przestępczej z lojalnym, podporządkowanym członkiem itp.²

Biorąc pod uwagę wymienione czynniki ryzyka, w każdym przypadku należy rozważyć celowość przeprowadzenia czynności konfrontacji, aby uniknąć ewentualnych negatywnych skutków dla postępowania karnego. Nie należy traktować konfrontacji jako panaceum na wszelkie

² Ibidem, s. 7.

sprzeczności, w praktyce czynność ta bardzo często niczego nie wyjaśnia, a jedynym jej efektem jest przekonanie o stanowczości sprzecznych poglądów.³ Z obserwacji bieżącej praktyki wynika, że zmiana postawy jednej z konfrontowanych stron następuje nie częściej niż w 5% przeprowadzonych konfrontacji.⁴

Przepis art. 172 k.p.k. stanowi o fakultatywnym charakterze konfrontacji ("osoby przesłuchiwane mogą być konfrontowane"), tym samym nie wyklucza innej drogi wyjaśnienia sprzeczności, np. w drodze bardziej szczegółowych przesłuchań, eksperymentów procesowych, oględzin. Nie ma w doktrynie jednolitego poglądu, czy może to nastąpić w drodze tzw. konfrontacji pośredniej, czyli odczytania podejrzanemu, w trakcie jego przesłuchania, fragmentów zeznań lub wyjaśnień sprzecznych z tymi, które sam złożył. Wątpliwości mogą pojawić się zwłaszcza w świetle jednego z orzeczeń SN, który stwierdził, że „nie można poprzestać na odczytywaniu świadkom lub oskarżonym zeznań innych świadków lub wyjaśnień innych oskarżonych, w takich wypadkach bowiem - zgodnie z zasadą obiektywizmu - w myśl art. 157 § 3 k.p.k. należy dokonać konfrontacji przesłuchiwanego w celu wyjaśnienia sprzeczności.”⁵ Głębsza analiza uzasadnienia wskazanego wyroku pozwala wysnuć wniosek, że Sąd Najwyższy nie neguje dopuszczalności „konfrontacji pośredniej”, a jedynie wskazuje na niemożność poprzestania na odczytaniu zeznań lub wyjaśnień pozostających w sprzeczności, gdy nie doprowadzi to do ich wyjaśnienia. Przeprowadzenie „konfrontacji pośredniej” może się okazać bardziej celowe i skuteczne zwłaszcza w postępowaniu przygotowawczym, „w którym metody dowodzenia podporządkowane są w wyższym niż przed sądem stopniu dyrektywom taktyczno-

³ Kulicki M.: *Kryminalistyka. Wybrane zagadnienia teorii i praktyki śledczo-sądowej*, Toruń 1994, s. 155.

⁴ Wojtasik J.: *Konfrontacja...* op. cit, s. 9.

⁵ Wyrok z dn. 7 kwietnia 1981 r., Rw 96/81, OSNKW 1981, nr 7-8, poz. 43.

kryminalistycznym”.⁶ Pozwala ona na kontrolowane oraz selektywne ujawnianie informacji i dowodów zebranych już w postępowaniu, a jednocześnie dążenie do uzyskania zeznań lub wyjaśnień zgodnych z prawdą.

Czynności poprzedzające konfrontację

W pierwszej kolejności koniecznym jest sprawdzenie, czy występują warunki uzasadniające potrzebę przeprowadzenia konfrontacji. Do warunków tych zalicza się:

- występowanie istotnych sprzeczności w uprzednio złożonych zeznaniach lub wyjaśnieniach osób przesłuchiowanych albo w opiniach biegłych,
- niemożność wyjaśnienia sprzeczności w inny sposób, niż w drodze konfrontacji.

Wyjaśnienia w drodze konfrontacji wymagają tylko te sprzeczności, które dotyczą faktów mających istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, to np. sprzeczności dotyczące znamion przestępstwa, przesłanek faktycznych, dowodów winy. Natomiast sprzecznościami nieistotnymi mogą być sprzeczności wynikające z różnorodnego opisu spostrzeżonych osób lub rzeczy, okoliczności poznania się sprawców itp. Należy jednakże pamiętać, że określone sprzeczności w pewnych przypadkach mogą być sprzecznościami istotnymi, zaś w innych - nieistotnymi. Przykładem mogą być rozbieżności dotyczące warunków atmosferycznych. W sprawie o przestępstwo uchylania się od płacenia alimentów czy znieważenia funkcjonariusza publicznego są one nieistotne, natomiast w sprawie o spowodowanie wypadku w komunikacji, te sprzeczności mogą mieć istotne znaczenie dla realizacji celów postępowania przygotowawczego.

Wyjaśnienia wymagają tylko te sprzeczności, które powstały w wyniku złożenia kłamliwych zeznań czy wyjaśnień. Jeśli wynikają one np. z zaburzeń spostrze-

gania i odtwarzania zdarzeń, czy też z luk w przesłuchaniu, konfrontacja jest niezasadna.

Należy pamiętać, że zeznaniami i wyjaśnieniami są oświadczenia wiedzy, złożone przed uprawnionym organem procesowym, zaprotokołowane i podpisane przez składające je osoby.

Konfrontacja między biegłymi może być przeprowadzona, gdy zachodzą sprzeczności między ich opiniami. W jej wyniku biegli mogą uzgodnić wnioski; organ procesowy może podzielić jedną ze sprzecznych opinii lub dojść do wniosku, że trzeba powołać jeszcze innego biegłego.

Nie należy przeprowadzać konfrontacji w każdym przypadku wystąpienia istotnych sprzeczności. Należy wziąć pod uwagę ryzyko uzyskania jednobrzmiących zeznań lub wyjaśnień stanowiących dowód fałszywy. Konsekwencją tego mogą być trudności w obiektywnej ocenie zgromadzonego materiału dowodowego. Dlatego konfrontacja powinna być ostatecznym środkiem wyjaśnienia sprzeczności, których wcześniej nie zdołano wyjaśnić w inny sposób.

Przygotowanie się do przeprowadzenia konfrontacji

Wysoki stopień ryzyka, jaki wiąże się z przeprowadzeniem konfrontacji wymaga odpowiedniego jej przygotowania. Z przedwczesnej lub źle przygotowanej konfrontacji większą korzyść mogą odnieść podejrzani niż prowadzący sprawę.⁷

Przygotowanie się policjanta do konfrontacji polega na:⁸

- przeanalizowaniu protokołów przesłuchań osób konfrontowanych i zapoznaniu się w niezbędnym zakresie z innymi materiałami sprawy,

⁶ Kmiciek R.: Glosa do wyroku SN z dnia 7 kwietnia 1981 r., „Nowe Prawo” 1983 nr 9-10, s. 265.

⁷ Widacki J.: *Kryminalistyka*, Wyd. C.H. Beck, Warszawa 1999, s. 90.

⁸ § 113 ust. 1 Zarządzenia 1426 Komendanta Głównego Policji z dnia 23 grudnia 2004 r. w sprawie metodyki wykonywania czynności dochodzeniowo-śledczych przez służby policyjne wyznaczone do wykrywania przestępstw i ścigania ich sprawców (Dz. Urz. KGP z dnia 10 stycznia 2005 r. Nr 1 poz. 1).

- określeniu zagadnień, mających być przedmiotem konfrontacji (zestawić istotne sprzeczności),
- właściwym doborze miejsca i czasu konfrontacji (zapewnić potrzebne środki techniczne, np. kamerę),
- określeniu kolejności wypowiedzi osób konfrontowanych,
- ustaleniu kolejności konfrontacji jeśli ma być ich kilka i ustalenie odpowiednich przerw między nimi,
- właściwym doborze osób obecnych przy konfrontacji z punktu widzenia bezpieczeństwa i celu czynności.

Zapoznanie z protokołami przesłuchań osób, które mają być konfrontowane ma przede wszystkim na celu określenie istotnych sprzeczności wymagających wyjaśnienia. Nie mogą to być ogólnikowe deklaracje, domysły czy stwierdzenia odwołujące się do relacji zasłyszanych od osób trzecich. Fragmenty zeznań, czy wyjaśnień podlegające weryfikacji metodą konfrontacji, powinny cechować się konkretnym i kategoriowym stwierdzeniem.⁹ Stosunkowo bardziej przydatne będą zeznania lub wyjaśnienia, w których zawarte są stwierdzenia w rodzaju „widziałem na własne oczy”, „byłem przy tym obecny” itp. Należy rozpatrzyć również potrzebę ponownego przesłuchania w sytuacji, gdy fragmenty przesłuchania kwalifikowane do konfrontacji nie są wystarczająco konkretne i jednoznaczne, a jednocześnie ich analiza wskazuje, że świadek czy podejrzany był uczestnikiem zdarzenia i może opisać jego przebieg.

Przygotowując się do konfrontacji, koniecznym jest wyselekcjonowanie istotnych sprzeczności i przygotowanie pytań do osób konfrontowanych. Kolejność pytań także nie może być przypadkowa, w pierwszej kolejności należy pytać o sprawy mniej istotne, a następnie stopniowo przechodzić do pytań dotyczących coraz ważniejszych okoliczności.

Istotne jest też wyrobienie sobie przez przesłuchującego przekonania, która

z osób mówi prawdę, a która kłamie, relacjonuje niedokładnie czy zataja istotne dla sprawy okoliczności. Przekonanie to kształtowane jest na podstawie analizy całości zebranych już materiałów dowodowych. Decydujące znaczenie ma oczywiście merytoryczna strona wypowiedzi osób przesłuchiowanych, ale należy też uwzględnić takie okoliczności, jak rola w sprawie, stosunek do stron, opinia środowiskowa, uprzednia karalność itp.¹⁰

Przed podjęciem decyzji o przeprowadzeniu konfrontacji ważnym jest, aby prowadzący postępowanie udzielił wsparcia psychicznego osobie, której zeznania lub wyjaśnienia uznaje za wiarygodne, dając jej wyraźnie do zrozumienia, że wierzy w prawdziwość jej relacji.

W przypadku potrzeby przeprowadzenia kilku konfrontacji, konieczne staje się właściwe zaplanowanie ich kolejności.¹¹ Kolejność tę ustalamy kierując się przede wszystkim szansą skutecznego przełamania postawy osoby kłamliwej, pamiętając o ryzyku wystąpienia wskazanych wcześniej niepożądanych skutków. Dlatego też w pierwszej kolejności powinno się konfrontować podejrzanego z osobami, z którymi nie łączy go więzi rodzinne, służbowe czy osobiste.¹²

Pamiętając o tym, że czynność konfrontacji może być stresującym przeżyciem dla jej uczestników, jak również może wywoływać zachowania agresywne, należy przygotować odpowiednie pomieszczenie oraz właściwie dobrać osoby, będące obecne w czasie konfrontacji, tak aby zagwarantować bezpieczeństwo jej uczestników.

Planując czas i miejsce czynności, należy uwzględnić potrzebę zapewnienia sobie do pomocy co najmniej jednego policjanta i dysponować w miarę przestronnym pomieszczeniem służbowym, w którym nie mogą odbywać się równoległe inne czynności, dzwonić telefony, wchodzić interesanci,

¹⁰ Ibidem, s. 12.

¹¹ § 112 ust. 1 Zarządzenia 1426 Komendanta Głównego Policji... op. cit.

¹² Wojtasik J.: *Konfrontacja...* op. cit., s. 13.

⁹ Wojtasik J.: *Konfrontacja...* op. cit., s. 11.

przełożeni itd. Unikać należy przy tym organizowania konfrontacji w pomieszczeniach innych niż siedziba organu procesowego. Kłamiący uczestnik konfrontacji w miejscu swojego zamieszkania, pracy czy nawet pozbawienia wolności, zwłaszcza jeżeli przebywał tu długo, czuje się zwykle pewniej i może łatwo zdobyć taktyczną przewagę nie tylko nad stawianym mu do oczu, ale też nad prowadzącym czynność¹³.

Rozważenia wymaga celowość użycia do dokumentowania przebiegu konfrontacji magnetowidu, magnetofonu czy innych środków technicznych utrwalających obraz i dźwięk. Środki tego rodzaju bardzo wiernie utrwalają faktyczny przebieg czynności, przestrzeganie procedur czy swobody wypowiedzi konfrontowanych.¹⁴

Przebieg konfrontacji

W przebiegu konfrontacji można wyróżnić dwa zasadnicze etapy:

1. **Etap czynności wstępnych** – rozpoczynający się z chwilą wprowadzenia pierwszego uczestnika do pomieszczenia, gdzie czynność będzie przeprowadzana. Na tym etapie następuje sprawdzenie tożsamości osób konfrontowanych, uprzedzenie świadka o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań oraz pouczenie o uprawnieniach wynikających z treści art. 182, 183 i 185 kpk, jeżeli występują okoliczności uzasadniające te pouczenia. W sytuacji, gdy uczestnikiem jest podejrzany, poucza się go o prawie do odmowy składania wyjaśnień lub odpowiedzi na poszczególne pytania, na podstawie art. 175 kpk. Należy również poinformować o użyciu urządzeń do rejestracji czynności, jeśli będą wykorzystane, a także o zasadach postępowania podczas etapu drugiego.
2. **Etap konfrontacji właściwej** – podczas którego wykonuje się wszystkie zaplanowane czynności, zmierzające do wyjaśnienia istniejących sprzeczności. Za-

dawane pytania oraz udzielone odpowiedzi utrwała się w protokole konfrontacji.

Oba etapy powinny być przeprowadzone w sposób nie budzący wątpliwości co do obiektywizmu i bezstronności policjanta, który podczas czynności powinien przestrzegać określonych zasad procesowych i taktycznych. Do konfrontacji jako szczególnej formy przesłuchania mają zastosowanie zakazy wynikające z art. 171 § 4-7 kpk. Wyjaśnienie sprzeczności odbywa się metodą pytań i odpowiedzi, bez etapu spontanicznych wypowiedzi.

Zasady obowiązujące w trakcie przeprowadzania konfrontacji

- Konfrontacja powinna być przeprowadzana przez co najmniej dwóch policjantów, tj. kierującego czynnością policjanta, który uprzednio przesłuchiwał konfrontowanych, i drugiego zapewniającego bezpieczeństwo i porządek.
- Do pomieszczenia wyznaczonego do przeprowadzenia konfrontacji, jako pierwszą wprowadza się osobę, której wypowiedzi ocenione zostały jako wiarygodne. W ten sposób osiąga się korzystny efekt psychologiczny. Osobę tę trzeba przygotować do spotkania z drugim uczestnikiem czynności. Przygotowanie to jest niewątpliwie łatwiejsze, jeżeli już wcześniej udało się uzyskać aprobatę uczestniczenia w czynności. W takim przypadku wystarczy odwołać się do raz złożonej już obietnicy i upewnić, że uczestnik konfrontacji nie zmienił zdania.¹⁵
- Osoby konfrontowane powinny siedzieć w bezpiecznej odległości od siebie, tak by nie było możliwości fizycznego kontaktu między nimi. Powinny być zwrócone twarzami lub półprofilami w kierunku przesłuchującego. Należy zadbać o uniemożliwienie konfrontowanym przekazywania między sobą informacji, czy też zawołanej groźby. Pomiedzy kierującym konfrontacją i osobami

¹³ Por. Zb. Sobolewski: *Samooskarżenie w świetle prawa karnego*, W-wa 1982 s. 104 i nast.

¹⁴ Widacki J., *Kryminalistyka...* op. cit. s. 100-101.

¹⁵ Wojtasik J.: *Konfrontacja...* op. cit., s. 15.

konfrontowanymi nie powinno być rzeczywistych czy symbolicznych barier w postaci np. dużego biurka, stołu. Nawet trzymany na kolanach i zakrywający nogi płaszcz może mieć znaczenie. Z wyjątkiem wyraźnych wskazań lekarskich, osoby uczestniczące w konfrontacji nie powinny używać w czasie tej czynności ciemnych okularów. Konieczna jest możliwość nieprzerwanej obserwacji konfrontowanych i kontrolowania ich zachowania.¹⁶

- Prowadzący czynność informuje o istocie i zasadach konfrontacji, poucza uczestników o zakazie bezpośredniego zwracania się do siebie oraz możliwości zadawania pytań i ustosunkowywania się do wypowiedzi drugiej osoby wyłącznie za zgodą i pośrednictwem przesłuchującego.
- Pierwsza składa zeznania lub wyjaśnienia osoba, której wypowiedzi policjant ocenia jako wiarygodne. Przy konfrontacji świadka z podejrzanym pierwszy powinien składać zeznania świadek, a następnie wypowiada się podejrzany, jeżeli nie odmówi złożenia wyjaśnień.¹⁷
- Pytania dotyczące sprzeczności występujących w uprzednio złożonych zeznaniach lub wyjaśnieniach osób konfrontowanych powinny być proste, zrozumiałe, niesugerujące i zbudowane tak, by konfrontowani mogli udzielić jednoznacznej odpowiedzi. Odpowiedzi wieloznaczne i wykrętne powinny być uściślane. Kolejność zadawania pytań powinna być tak ustalona, by odpowiedzi na nie stanowiły logiczną całość.
- Niezwykle ważnym aspektem konfrontacji jest obserwacja zewnętrznych reakcji obu osób konfrontowanych nie tylko na stawiane im pytania, ale na wszelkie pojawiające się w czasie czynności bodźce, np. wypowiedź drugiego uczestnika, odczytany fragment wcześniejszej relacji, okazanie dowodu rzeczowego, słowna zaczepka czy nawet

unikanie patrzenia w oczy. Tylko niewielki procent komunikatów pomiędzy ludźmi przekazywany jest drogą werbalną, a cała reszta nadawana jest przez ruchy ciała – gesty, wyraz twarzy sposób patrzenia, postawę, ton głosu. W sytuacji natomiast kłamstwa niektóre części ciała sygnalizują wypowiedzi nie szczere.¹⁸

- W przypadkach przestępstw szczególnie dolegliwych dla pokrzywdzonego, konfrontacja pokrzywdzonego z podejrzanym powinna być ograniczona do sytuacji wyjątkowych. Policjant może wystąpić do prokuratora z wnioskiem o osobiste dokonanie przez niego tej czynności.¹⁹ W śledztwie powierzonym do prowadzenia policji, prokurator powinien osobiście dokonywać czynności zmierzających do usunięcia niejasności w opinii biegłych oraz sprzeczności w zeznaniach lub wyjaśnieniach osób przesłuchiowanych.²⁰
- Obowiązuje bezwzględny zakaz konfrontowania świadka incognito – art. 172 kpk.
- Jeżeli podczas konfrontacji nie było to wskazane ze względów taktycznych, policjant ponownie przesłuchuje co do przyczyn zmiany zeznań lub wyjaśnień osobę, która przy konfrontacji zmieniła swoje poprzednie zeznanie lub wyjaśnienie.²¹

Dokumentowanie konfrontacji

Zgodnie z art. 143 § 1 pkt. 5 kpk, przeprowadzenie konfrontacji wymaga obowiązkowego sporządzenia protokołu. Przebieg czynności protokolowanych może być utrwalony ponadto za pomocą urządzenia rejestrującego obraz lub dźwięk, o czym

¹⁶ Ibidem, s. 16.

¹⁷ § 112 ust. 2 Zarządzenia 1426 Komendanta Głównego Policji...

¹⁸ Wójcikiewicz J.: *Hipnoza w prawie karnym i kryminalistyce*, Kraków 1989 s. 108.

¹⁹ § 112 ust. 3 Zarządzenia 1426 Komendanta Głównego Policji... op. cit.

²⁰ § 142 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 27.08.2007 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury DZ.U. 2007.169.1189, z póź. zm.

²¹ § 112 ust. 4 Zarządzenia 1426 Komendanta Głównego Policji... op. cit.

należy przed uruchomieniem urządzenia uprzedzić osoby uczestniczące w czynności (art.147 §1 kpk).

Jeżeli czynność procesową utrwała się za pomocą urządzenia rejestrującego obraz lub dźwięk, protokół można ograniczyć do zapisu najbardziej istotnych oświadczeń osób biorących w niej udział. Zapis obrazu lub dźwięku, a także przekład zapisu dźwięku stają się załącznikami do protokołu.

W części formalnej protokół konfrontacji powinien zawierać:

- dane personalne osób konfrontowanych z uwzględnieniem ich roli w postępowaniu przygotowawczym (świadek, podejrzany),
- sprzeczności podlegające wyjaśnieniu w czasie konfrontacji (należy przytoczyć odpowiednie oświadczenia osób przesłuchiowanych wraz z podaniem protokołów, w których się znajdują – numer karty w aktach postępowania),
- wzmiankę o uprzedzeniu świadków o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, ewentualne pouczenia o prawach świadka wynikających z art. 182, 185 i 185 kpk oraz pouczenie podejrzanego o treści art. 175 kpk.,
- wzmiankę o użyciu urządzenia rejestrującego obraz lub dźwięk (jeśli jest wykorzystywane w trakcie czynności),

W części merytorycznej protokołu konfrontacji powinny znaleźć się pytania stawiane osobom konfrontowanym oraz ich odpowiedzi. Należy je protokołować dokładnie, a bardzo istotne dla sprawy stwierdzenia - w sposób dosłowny. Koniecznym jest też odnotowanie zewnętrznych symptomów reakcji osób konfrontowanych,

np. „odpowiedział po dłuższym namyśle”, „spociał się”, „szukał słów”, „zaczął się jąkać”, „zbladł”, „zaczerwienił się”, „spuścił wzrok”, „zaczął gestykulować”, „ściszył głos”.

Protokół podpisują osoby biorące udział w czynności. Przed podpisaniem należy go odczytać i uczynić o tym wzmiankę. Osoba uczestnicząca w czynności może, podpisując protokół, zgłosić jednocześnie zarzuty co do jego treści; zarzuty te należy wciągnąć do protokołu wraz z oświadczeniem osoby wykonującej czynność protokołowaną. Skreślenia oraz poprawki i uzupełnienia poczynione w protokole wymagają omówienia podpisanego przez osoby podpisujące protokół. Jeżeli protokół nie został należycie podpisany bezpośrednio po zakończeniu czynności, brakujące podpisy mogą być złożone później, ze wskazaniem daty ich złożenia i przyczyn opóźnienia.

Podsumowanie

Konfrontacja należy do najbardziej skomplikowanych, a jednocześnie ryzykownych czynności. Często zdarza się, że jej zasadniczy cel, tj. wyjaśnienie istotnych sprzeczności w relacjach osób przesłuchiowanych nie zostaje osiągnięty. Jednakże prawidłowe i rzetelne przeprowadzenie tej czynności może przyczynić się do umocnienia stanowiska świadka lub podejrzanego, którego uznajemy za prawdopodobnego i zmniejszenia niebezpieczeństwa wycofania się tej osoby z wcześniej złożonych zeznań lub wyjaśnień. W związku z powyższym, pomimo wskazanych zagrożeń, warto poważnie rozważyć konieczność jej przeprowadzenia.